

การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

Effectiveness of facility and environmental management in secondary schools
under the Secondary Educational Service Area Office Buriram

อานันท์ จันทศิลา^{1*}, อุดมพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ¹, พิมล วิเศษสังข์¹

Anan Juntasila¹, Udompun Pitprasert¹, Pimon Wisedsang¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

¹ Educational Administration, Faculty of Education Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding email: 6430117111@sskru.ac.th

Received: 07 December 2024; Revised: 04 March 2025; Accepted: 28 June 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 343 คน กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ใช้การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) จากการศึกษาแนวทางการการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 3.1) ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่ ควรมีการจัดทำงบประมาณให้ชัดเจนในการสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการ และเป็น การแต่งตั้งบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความ 3.2) ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรมีความปลอดภัยในการใช้ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมต้องไม่มีการชำรุดและจะต้องมีการซ่อมแซมอยู่เสมอ 3.3) ด้านการบำรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรมีงบประมาณในการบำรุงให้เพียงพอ ต้องมีการตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนและคนที่มาใช้บริการ 3.4) ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรมีวิธีการและขั้นตอนในการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน ต้องมีการตรวจสอบอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมว่ายังใช้ได้ 3.5) ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรมีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานให้เป็น

ปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้และการปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมพร้อมใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นการการเรียนรู้ที่คุ้มค่ามากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม , ประสิทธิภาพ

Abstract

This research investigated the effectiveness of facility and environmental management in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Buriram, Thailand. A sample of 343 school administrators and teachers participated in the study, and three individuals were interviewed. Data were collected using questionnaires and interviews. The reliability coefficient of the questionnaire was 0.986. Statistical analyses, including percentages, means, standard deviations, t-tests, F-tests, and Scheffé's test, were employed. This research aimed to: 1) Examine the effectiveness of facility and environmental management in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Buriram. 2) Compare the effectiveness of facility and environmental management among secondary schools in Buriram, considering factors such as position, educational qualifications, work experience, and school size. 3) Explore effective strategies for facility and environmental management in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Buriram.

The research findings were as follows: 1) The overall and specific aspects of facility and environmental management in secondary schools in Buriram were rated as highly effective. 2) Significant differences in perceptions of facility and environmental management effectiveness were found based on position, educational qualifications, work experience, and school size. 3) The study identified five key areas for enhancing facility and environmental management: (a) clear budgeting and personnel assignment for construction; (b) ensuring safety and regular maintenance of facilities; (c) adequate maintenance budgets and community involvement; (d) clear procedures for facility use and regular inspections; and (e) periodic evaluation and reporting. 3.1) Regarding the Construction of Buildings and Facilities: There should be a clear budget allocated for the construction of buildings and facilities, as well as the surrounding environment, in accordance with the actual needs. Personnel should be assigned clear responsibilities to prevent any misunderstandings or issues. 3.2) Regarding the Use of Buildings, Facilities, and Environment: There should be safety measures in place when using buildings, facilities, and the environment. These must be free of damage and should undergo regular repairs and maintenance. 3.3) Regarding the Maintenance of Buildings, Facilities, and Environment: A sufficient budget should be allocated for maintenance. Regular safety inspection of buildings, facilities, and the environment must be carried out to ensure the safety of students and users. 3.4) Regarding the Supervision and Control of Buildings, Facilities, and Environment: There should be clear procedures and guidelines for the use of buildings, facilities, and the environment. Regular checks should be made to ensure that the buildings and facilities are still in suitable condition. 3.5) Regarding the Evaluation of the Use of Buildings, Facilities, and Environment: Reports on the usage and improvements of

buildings, facilities, and the environment should be regularly updated. This ensures that the buildings and facilities are ready for teaching and learning activities, providing the most suitable and effective learning experience.

Keywords: Facility and environmental , Effectiveness

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเป้าหมายสำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในการจัดระบบการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้เป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต และมุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเน้นการศึกษาที่ทำให้ศักยภาพที่ติดอยู่ในตัวคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ รูปแบบการศึกษาใหม่จำเป็นต้องมีความหลากหลาย โดยครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมในการเรียนรู้ให้กับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว และมีความพร้อมที่เรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเรียนภายในห้องเรียน ในบริเวณโรงเรียน ในตำราเรียนหรือในอินเทอร์เน็ตก็ตาม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่เพียงพอสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การทำงานและพัฒนาคุณภาพส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพนอกด้วย [1]

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในจำนวน 18 มาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 16 กำหนดไว้ว่าสถานศึกษาต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ระบุตัวบ่งชี้ไว้ทั้งหมด 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีอาคารเรียนที่เหมาะสม 2) มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน 3) มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4) มีห้องเรียนห้องปฏิบัติการห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี 5) มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรหันมาให้ความสนใจและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติได้เต็มศักยภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะการจัดการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนโฉมหน้าไปสู่การศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุดที่จะทำให้ภาพของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุขปรากฏเป็นจริง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แนวการจัดการศึกษามาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และในมาตรา 24 ให้สถานศึกษา

จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [2]

การบริหารงานสถานศึกษาจะแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เองในส่วนของการบริหารงานอาคารสถานที่ถือเป็นงานด้านบริหารงานทั่วไปเป็นการบริหารงานที่ให้ความสะดวกแก่การดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการงานส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนเป็นไปโดยสะดวกและมีประสิทธิภาพเตรียมพร้อมที่จะรองรับความคิดและความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา เช่น การเพิ่มหรือลดของจำนวนนักเรียนหรือความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและพอใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนและส่วนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ นอกจากนี้การบริหารงานอาคารสถานที่ยังก่อให้เกิดประโยชน์ คือ เป็นที่ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง เป็นที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เป็นสื่อการเรียนการสอนโดยตรง เป็นที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เป็นสื่อการเรียนที่ตัวอย่างหนึ่ง เป็นที่ประกอบกิจกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนและกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ การเรียนการสอนเป็นที่ประกอบกิจกรรมการดำเนินงานบริหารโรงเรียนทุกงาน มีส่วนในการกล่อมเกลาลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีส่วนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนในการประกอบกิจกรรมต่างๆ [3] เมื่ออาคารสถานที่ที่มีประโยชน์ดังกล่าวมาแล้ว จึงควรที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านนี้ให้มากพอสมควรแก่ความจำเป็นของงาน และบริหารงานด้านนี้ให้มากพอสมควรแก่ความจำเป็นของงาน และบริหารงานด้านนี้ให้มีสัดส่วนพอเหมาะ การจัดการเกี่ยวกับงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนงานด้านต่างๆ ภายในสถานศึกษา ดังนั้นอาคารเรียน อาคารต่างๆ สภาพแวดล้อมต้นไม้ ดอกไม้ มุมนั่งพักผ่อนในจุดต่างๆ จะต้องมีการบริหารจัดการให้เอื้อต่อบุคลากรและผู้เรียน เพื่อให้เป้าหมายของโรงเรียนบรรลุผลที่กำหนดไว้ อาคารสถานที่ว่าเป็นอาคารสถานที่นั้นล้วนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมแก่บุคคลทั่วไป เป็นสถานที่หล่อหลอมให้บุคคลเป็น ด้วยเหตุนี้เองผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น น่าอยู่มีชีวิตชีวา วัสดุต่างๆ ของอาคารต้องได้รับการดูแลให้แข็งแรงและพร้อมแก่การใช้งาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [4]

อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของสถานศึกษาที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการสร้างความสำเร็จของงานทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นศูนย์กลางของครูกับผู้บริหาร นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนกับชุมชน เป็นสถานที่สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน ที่สำคัญยังเป็นแหล่งเก็บอุปกรณ์การศึกษาและครุภัณฑ์ที่ใช้ในด้านการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางการศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป แต่จากการรายงานผลการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่แล้วสิ่งแวดล้อมได้ครบตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน เนื่องจากขาดการวางแผนที่ดีในด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความขาดแคลนอาคารเรียน นักเรียนขาดสถานที่เรียน และงบประมาณที่ได้มาจัดสรรไม่เพียงพอ ขาดการประสานงานกับชุมชน ทำให้การปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่แล้วสิ่งแวดล้อมไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานอื่นๆ และงานคุณภาพการศึกษา อาคารสถานที่แล้วสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสำเร็จของงานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมของนักเรียนเป็นอย่างมาก และพบว่าการปฏิบัติงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่แล้วสิ่งแวดล้อมได้ครบตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน เนื่องจากขาดแผนผังที่จัดทำอย่างเต็มรูปแบบ

ดังนั้นจากการศึกษาข้อมูลจะเห็นได้ว่างานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมากและเพื่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ ดูแล บริหารจัดการให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาวิจัยนี้จะช่วยให้เห็นประสิทธิผลการทำงานโดยกว้างของสถานศึกษาว่ามีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดและเนื่องจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

บุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยม จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีนักเรียนจำนวนมาก อีกทั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งย่อมมีแนวทางการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนสามารถ เรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เรียนอย่างมีความสุขเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่วางไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง ภูมิภาคการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

วิธีดำเนินงานวิจัย

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 66 คน ครูจำนวน 3,249 คน รวมทั้งหมด 3,315 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 343 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 p: 607-608) โดยกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 19 คน และครู จำนวน 324 คน รวมเป็น 343 คน ซึ่งผู้วิจัยหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา และกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ 3 คน

2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 66 โรงเรียน โดยจำแนกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1.1) ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

1.2) ภูมิภาคการศึกษา

- 1) ระดับปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.3) ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.4) ขนาดของสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่
- 4) ขนาดใหญ่พิเศษ

2) ตัวแปรตาม การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งวิเคราะห์ สังเคราะห์การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการและนักวิจัยหลายๆ ท่าน ได้แก่ ศิริ เจริญวัย [5]; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ [6]; กิติมา ปรีดีลภ [7]; บุญช่วย จินดาประพันธ์ [8]; ชีระ ภัคดี [9]; พิชัย เสียงมจิตต์ [10]; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ [11]; สุปรินา หิรัญโร ([12] โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์สังเคราะห์ จัดกลุ่มคำสำคัญที่ใกล้เคียงกันหรืออยู่ในกลุ่มคำเดียวกัน ซึ่งสามารถนำมาตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้เป็นอย่างดี ในเรื่อง การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารที่ประสิทธิผล เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 5 ด้านดังนี้

- 2.1) การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 2.2) การบำรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 2.3) การใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 2.4) การควบคุมอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 2.5) การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective of Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรต้น เท่ากับ 0.94 ตัวแปรตาม เท่ากับ 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 ซึ่งแบบสอบถามงานวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 1.ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 2.ด้านการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 3.ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 4.ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5.ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 2) ส่งแบบสอบถาม(ออนไลน์ โดยใช้ Google Form) จำนวน 343 ชุด ถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคือภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำส่งและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง 3) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 343 คนคิด เป็นร้อยละ 90 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อดำเนินตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงของแบบสอบถามใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง ความเชื่อมั่น และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที (t-test) ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	19	8.16
1.2 ครู	324	91.84
รวม	343	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	227	66.18
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	116	33.82
รวม	343	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	92	26.82
3.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี	113	32.95
3.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	138	40.23
รวม	343	100.00
4. ขนาดของสถานศึกษา		
4.1 ขนาดเล็ก	15	4.37
4.2 ขนาดกลาง	147	42.86
4.3 ขนาดใหญ่	106	30.90
4.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	75	21.87
รวม	343	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 343 คน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง โดยส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 91.84 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.16 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 66.18 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 33.82 ประสบการณ์ในการทำงานโดยส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 40.23 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 - 10 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 32.95 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 26.82 ตามลำดับ ขนาดของสถานศึกษาโดยส่วนใหญ่เป็นขนาดกลาง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ขนาดใหญ่ 106 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 ขนาดใหญ่พิเศษ 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.87 และขนาดเล็ก 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.37

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ โดยภาพรวมรายด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.43	0.45	มาก
2. ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.46	0.47	มาก
3. ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.50	0.44	มาก
4. ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.45	0.50	มาก
5. ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.46	0.50	มาก
เฉลี่ย	4.46	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงตามลำดับคือ ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.44) รองลงมาด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.47) และด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.45)

3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t	P-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.93	0.10	4.38	0.45	16.991**	0.000
2. ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.96	0.12	4.42	0.46	15.839**	0.000
3. ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.95	0.13	4.46	0.44	14.111**	0.000
4. ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.97	0.06	4.40	0.50	18.932**	0.000

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t	P-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
5. ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.94	0.12	4.42	0.50	14.581**	0.000
เฉลี่ย	4.95	0.07	4.42	0.41	20.389**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.50	0.48	4.28	0.35	4.979**	0.000
2. ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.51	0.48	4.37	0.44	2.630**	0.009
3. ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.58	0.43	4.33	0.42	5.254**	0.000
4. ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.52	0.52	4.31	0.43	4.079**	0.000
5. ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.51	0.50	4.36	0.49	2.594**	0.010
เฉลี่ย	4.53	0.43	4.33	0.37	4.501**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2.588	2	1.294	6.485**	0.002
	ภายในกลุ่ม	67.852	340	0.200		
	รวม	70.441	342			
2. ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.317	2	0.659	3.022*	0.050
	ภายในกลุ่ม	74.109	340	0.218		
	รวม	75.426	342			
3. ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3.198	2	1.599	8.583**	0.000
	ภายในกลุ่ม	63.337	340	0.186		
	รวม	66.535	342			
4. ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2.554	2	1.277	5.172**	0.006
	ภายในกลุ่ม	83.962	340	0.247		
	รวม	86.517	342			
5. ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.213	2	0.606	2.426	0.090
	ภายในกลุ่ม	84.964	340	0.250		
	รวม	86.177	342			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2.083	2	1.042	6.089**	0.003
	ภายในกลุ่ม	58.163	340	0.171		
	รวม	60.247	342			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อายุ	\bar{x}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.49	4.51	4.32
น้อยกว่า 5 ปี	4.49	-	-0.018 (0.959)	0.167* (0.023)
5-10 ปี	4.51	-	-	-0.185** (0.005)
มากกว่า 10 ปี	4.32	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อายุ	\bar{x}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.52	4.50	4.39
น้อยกว่า 5 ปี	4.52	-	0.015 (0.973)	0.134 (0.104)
5-10 ปี	4.50	-	-	0.119 (0.135)
มากกว่า 10 ปี	4.39	-	-	-

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ประการณทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อายุ	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.56	4.59	4.38
น้อยกว่า 5 ปี	4.56	-	-0.030 (0.882)	0.179** (0.009)
5-10 ปี	4.59	-	-	0.209** (0.000)
มากกว่า 10 ปี	4.38	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อายุ	\bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.52	4.52	4.34
น้อยกว่า 5 ปี	4.52	-	-0.007 (0.995)	0.172* (0.038)
5-10 ปี	4.52	-	-	0.179* (0.019)
มากกว่า 10 ปี	4.34	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.283	3	0.094	0.456	0.713
	ภายในกลุ่ม	70.158	339	0.207		
	รวม	70.441	342			
2. ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.085	3	0.028	0.128	0.943
	ภายในกลุ่ม	75.341	339	0.222		
	รวม	75.426	342			
3. ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.933	3	0.311	1.606	0.188
	ภายในกลุ่ม	65.602	339	0.194		
	รวม	66.535	342			
4. ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.942	3	0.314	1.243	0.294
	ภายในกลุ่ม	85.575	339	0.252		
	รวม	86.517	342			
5. ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.965	3	0.322	1.279	0.281
	ภายในกลุ่ม	85.212	339	0.251		
	รวม	86.177	342			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.488	3	0.163	0.923	0.430
	ภายในกลุ่ม	59.758	339	0.176		
	รวม	60.247	342			

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้านและทุกคู่

ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่

ต้องมีการจัดทำงบประมาณให้ชัดเจนในการสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความจำเป็น และมีการแต่งตั้งบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความผิดพลาด ถ้าหากบุคลากรไม่เพียงพอควรประสานงานกับกรมการสถานศึกษาขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อที่การดำเนินงานจะได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมต้องมีความปลอดภัยในการใช้ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมต้องไม่มีการชำรุดและจะต้องมีการซ่อมแซมอยู่เสมอ ในบางครั้งต้องมีการจัดอบรมเรื่องความปลอดภัยในการใช้อาคารสถานที่ให้ครูและนักเรียนเพื่อเวลาเกิดเหตุจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องจะได้ลดอันตรายจากอุบัติเหตุต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นในโรงเรียนได้

ด้านการบำรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมต้องมีงบประมาณในการบำรุงให้เพียงพอ ถ้าหากงบประมาณในการบำรุงรักษาไม่เพียงพอ อาจจะต้องระดมทุนกับชุมชนหรือทำขอความอนุเคราะห์กับภาคเอกชน โรงเรียนต้องมีความเอาใจใส่ดูแลความสะอาดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมรักษาสมบัติของส่วนร่วมเพื่อให้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีอายุการใช้งานได้มากขึ้น ต้องมีการเช็คความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนและคนที่มาใช้บริการ

ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ในสถานศึกษาต้องมีวิธีการและขั้นตอนในการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน ต้องมีการตรวจสอบอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมว่ายังใช้ได้หรือไม่ ต้องมีแสงสว่างให้เพียงพอในการเรียนการสอน ห้องน้ำต้องสามารถใช้ได้ และสะอาด อาจจะต้องขอความร่วมมือกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมหากบุคลากรของโรงเรียนไม่เพียงพอ

ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สถานศึกษาต้องมีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับการใช้และการปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะได้รู้ว่าอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมนั้นมีความพร้อมในการใช้งานหรือไม่ ถ้าหากมีการชำรุดจะได้ดำเนินการซ่อมแซมได้ทันที และต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมพร้อมใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นผลการเรียนรู้ที่คุ้มค่ามากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีตำแหน่งเป็นครูคิดเป็นร้อยละ 91.84 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 8.16 ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 66.18 และสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 33.82 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 40.23 รองลงมาตั้งแต่ 5-10 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.95 และน้อยกว่า 5 ปีคิดเป็นร้อยละ 26.82 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากทำงานในสถานศึกษาขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาเป็นขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 30.90 รองลงมาเป็นขนาดใหญ่พิเศษคิดเป็นร้อยละ 21.87 และขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 4.37 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร เม่นแต้ม [13] ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนผังอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า มีระเบียบการใช้และให้บริการแก่ชุมชน ตรวจสอบสภาพ บำรุงรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนอยู่เสมอ มีบุคลากรรับผิดชอบงานอาคารสถานที่ และจัดทำสรุปผลงานทางด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และให้บริการแก่ชุมชน มีระเบียบการใช้และจัดระบบการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีบุคลากรรับผิดชอบ มีการกำกับติดตาม มีการประเมินงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อการวางแผนปรับปรุงและจัดทำรายงานสรุป และสอดคล้องกับวิจัยของ สมัคร ถิ่นจันดา [14] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบงานอาคารสถานที่ โรงเรียนสีกาวิทยา อำเภอเสีตา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนาโรงเรียน ขาดการวางแผนในการใช้อาคาร

สถานที่ อาคารเรียนและอาคารประกอบ ขาดการบำรุงรักษาและการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย อาคารบางหลังอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ขาดงบประมาณในการดำเนินการห้องเรียน

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านกันใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Buffo [15] ได้ศึกษา การรับรู้ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับความปลอดภัยภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชานเมือง พบว่า นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนน้อยกว่าครูและผู้ปกครอง ในขณะที่นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 รู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของพวกเขาน้อยกว่านักเรียนเกรด 4 โดยนักเรียนมักจะรู้ว่าสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความปลอดภัยน้อยและจากการศึกษายังพบว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษมีการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมากกว่าผู้มีส่วนร่วมจากโรงเรียนที่ไม่มีชั้นเรียนพิเศษรูปแบบของการค้นพบทั้งหมด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ เชียงตุง [16] ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านท่าบ่อ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า มีการดำเนินงานครอบคลุมงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การดำเนินการเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีสรุปผลการดำเนินงาน 2 กระบวนการบริหารจัดการ การจัดการกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนท่าบ่อ(บ่อศรีรัตนอำนวย) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร เม่นแต่ม [13] ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนผังอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า มีระเบียบการใช้และให้บริการแก่ชุมชน ตรวจสอบสภาพ บำรุงรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนอยู่เสมอ มีบุคลากรรับผิดชอบงานอาคารสถานที่ และจัดทำสรุปผลงานทางด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และให้บริการแก่ชุมชน มีระเบียบการใช้และจัดระบบการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีบุคลากรรับผิดชอบ มีการกำกับติดตาม มีการประเมินงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อการวางแผนปรับปรุงและจัดทำรายงานสรุป

3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา การศึกษาแนวทางการคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการประเมินผลการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ดังต่อไปนี้ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ประการณทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน ในด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ไม่ม ีความแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับ กลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ ทำงาน 5-10 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนากร เม่นแต้ม [13] ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขต พื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนผังอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า มีระเบียบการใช้และ ให้บริการแก่ชุมชน ตรวจสอบสภาพ บำรุงรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนอยู่เสมอ มีบุคลากร รับผิดชอบงานอาคารสถานที่ และจัดทำสรุปผลงานทางด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และให้บริการแก่ชุมชน มีระเบียบ การใช้และจัดระบบการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและเอื้อต่อการ เรียนรู้ มีบุคลากรรับผิดชอบ มีการกำกับติดตาม มีการประเมินงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อการวางแผนปรับปรุงและจัดทำรายงานสรุป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัคร ถิ่นจันดา [14] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การ พัฒนาระบบงานอาคารสถานที่ โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนาโรงเรียน ขาดการ วางแผนในการใช้อาคารสถานที่ อาคารเรียนและอาคารประกอบ ขาดการบำรุงรักษาและการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้ มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย อาคารบางหลังอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ขาดงบประมาณในการดำเนินการห้องเรียน ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีการจัดทำป้ายนิเทศแจ้งวิธีการใช้อาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม อาคารประกอบ และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ให้ถูกต้องและทั่วถึง เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา ได้ใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการในการสำรวจทรัพย์สิน และประเมินอายุการใช้งานอาคารเรียน อาคารประกอบ สิ่งแวดล้อม และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการตกแต่งให้สวยงามเสมอ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากร นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อาคารประกอบ และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากร นักเรียน ชุมชน เกิดความรักความหวงแหนและเกิดความมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการจัดสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ สิ่งแวดล้อม และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ โดยให้ชุมชน สมาคมศิษย์เก่าหรือองค์กรภายนอกได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องมีส่วนร่วมการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมระหว่างสถานศึกษา และชุมชน

บรรณานุกรม

- [1] เคียงขวัญ สกุลฮูสา, (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร, วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2542), พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, กรุงเทพฯ.
- [3] อีรพงศ์ แสนยศ, (2555), การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ของโรงเรียนคำป่าหลายสรรพวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559), คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ปีการศึกษา 2559, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรุงเทพฯ.
- [5] ศิริ เจริญวัย, (2541), การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม, คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, (2545), คู่มือผู้นิเทศภายใน พิมพ์ครั้งที่ 2, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.
- [7] กิติมา ปรีดีติลล, (2532), การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, อักษราพิพัฒน์, กรุงเทพฯ.
- [8] บุญช่วย จินดาประพันธ์, (2536), การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ทหารพลาธิการ กรมพลาธิการทหารบก, ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- [9] อีระ ภัคดี, (2531), การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา, กรุงเทพฯ.
- [10] พิชัย เสี่ยมจิตต์, (2542), การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา, สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- [11] ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, (2542), การจัดการและการบริหารอาชีวศึกษา, ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, กรุงเทพฯ.

- [12] สุปรีชา หิรัญโร, (2531), สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- [13] ธนากร เม่นแต้ม, (2550). สภาพการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 2, วิทยานิพนธ์ ป.ม. : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [14] สมัคร ถิ่นจันดา, (2551), การพัฒนาระบบงานอาคารสถานที่ โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา, วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [15] Buffo, (2005), An Investigaion of thte Perdceptions of Students. Teachers, and Parent Concerning School Safety Within the Elementary Schools of a Large Subrban School District. Thesis, New York : Harper and Brothers.
- [16] ณัฐการ์ต์ เชียงตุง, (2552), การบริหารการจัดการกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนท่าบ่อ (บ่อศรีรัตนอำนวย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2, วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,